

UZASADNIENIE

Pozwem z 18.11.2013 r. powód - S. B. (1) wystąpił przeciwko pozwanemu- T. M. (1) wnosząc o uznanie za bezskuteczną względem powoda S. B. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w P., umowy darowizny zawartej pomiędzy I. M. (1) a T. M. (1) w dniu 19 lipca 2012 r. w Kancelarii Notarialnej J. F., Repertorium A 3190/2012, na podstawie której I. M. (1) przeniosła nieodpłatnie na rzecz T. M. (1) własność zabudowanej nieruchomości rolnej, położonej we wsi B., gmina N., powiat (...), województwo (...) oznaczonej, jako działki nr (...) o obszarze 0,09 ha (działka leśna) oraz nr 256/1 o obszarze 0,76 ha działka zabudowana domem murowanym, parterowym oraz pomieszczeniami gospodarczymi, obręb B., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a pozwany T. M. (1) darowiznę przyjął do majątku osobistego w celu ochrony następujących wierzytelności przysługujących S. B. (1) w stosunku do I. M. (1), a wynikających z:

- a) prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Przemyślu z 31 maja 2011r. sygn. V GNc 360/11 w wysokości 2.915,54 zł (należność główna),
- b) prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 20/12 – w wysokości 54.718,27 zł wraz z należnościami ubocznymi,
- c) prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 21/12 – w wysokości 50.772,80 zł wraz z należnościami ubocznymi.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego oraz zwrotu uiszczonych opłat skarbowej od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że posiada wymagalne wierzytelności wobec I. M. (1), stwierdzone w/w tytułami wykonawczymi, na podstawie których 9 października 2012 r. wszczął egzekucję prowadzoną przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. za sygn. KM 1610/12. Wyjaśnił, że w toku tego postępowania do chwili obecnej nie uzyskał zaspokojenia swoich wierzytelności, a biorąc pod uwagę majątek dłużnika i wielość wierzycieli nie uzyska zaspokojenia także w przyszłości. Podał, że przeciwko I. M. (1), poza postępowaniem egzekucyjnym z wniosku powoda, toczy się także dziewięć innych postępowań egzekucyjnych, gdzie łączna wysokość wierzytelności przekracza 800.000 zł a przeważająca część długu wynika z niezaspokojonych wierzytelności w stosunku do ZUS oraz Urzędu Skarbowego w Ł., którzy to wierzyciele korzystają z pierwszeństwa w zaspokojeniu przed pozostałymi wierzycielami. Dodał, że w skład majątku I. M. (1), poza darowaną nieruchomością, wchodzi także inna nieruchomość o wartości 244.220 zł, która obciążona jest hipotekami przymusowymi na rzecz wierzycieli na łączną kwotę 724.836,28 zł. Argumentował, że wobec tego nie ma możliwości zaspokojenia swojej wierzytelności z tej nieruchomości, zwłaszcza, że egzekucja z tej części okazała się bezskuteczna - odbyły się dwie licytacje i żaden z wierzycieli nie przejął nieruchomości. Wyjaśnił też, że w skład majątku dłużnika wchodziły pojazdy osobowe i dostawcze, które jednak przed zajęciem przez Komornika zostały zbyte. Podniósł także, że pozwany T. M. (1) na podstawie umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z 8 maja 2013 r. przeniósł własność nieruchomości na rzecz A. P., która po otrzymaniu wezwania do zapłaty, 22 października 2013 r. przeniosła własność nieruchomości ponownie na pozwanego. Konkludował, że I. M. (1) dokonała darowizny na rzecz swojego ojca, tj. osoby bliskiej, z pokrzywdzeniem wierzycieli działając ze świadomością ich pokrzywdzenia oraz że stała się niewypłacalna w wyższym stopniu niż była przed dokonaniem tej czynności, a skoro czynność została dokonana bezpłatnie, przeto nie musi być spełniony warunek posiadania świadomości działania z pokrzywdzeniem wierzycieli przez pozwanego T. M. (1).

/pozew k. 2-16/

Postanowieniem z 4.12.2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi udzielił zabezpieczenia powództwa do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie poprzez obciążenie nieruchomości stanowiącej własność pozwanego T. M. (1) położonej w B., gmina N., powiat (...), województwo (...) oznaczonej, jako działki nr (...) o obszarze 0,09 ha (działka

leśna) oraz nr 256/1 o obszarze 0,76 ha działka zabudowana domem murowanym, parterowym oraz pomieszczeniami gospodarczymi, obręb B., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), hipoteką przymusową do kwoty 156.002,35 zł.

/postanowienie – k. 101/

W odpowiedzi na pozew pozwany wnosił o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. W uzasadnieniu negował, że dokonanie czynności prawnej, której dotyczy pozew, miało miejsce z pokrzywdzeniem wierzyciela. Wyjaśnił, że po pierwsze, powód miał możliwość przeprowadzenia egzekucji z darowanej przez I. M. (1) pozwanemu nieruchomości. Po drugie, nawet, gdyby powód wszczął z tej nieruchomości egzekucję, to i tak nie miał szans uzyskać w ten sposób zaspokojenia swoich wierzytelności, albowiem nieruchomość ta obciążona jest hipotekami przymusowymi na rzecz ZUS i Urzędu Skarbowego, a dla celów art. 527 k.c. majątkiem podlegającym egzekucji na rzecz powoda jest tylko majątek czynny dłużnika, tj. po odliczeniu od niego wartości hipoteki obciążającej nieruchomość. Po trzecie, celem kwestionowanej czynności było zwrotne przeniesienie własności nieruchomości przez córkę pozwanego w związku z odwołaniem darowizny tej nieruchomości na rzecz I. M. (1) przez rodziców, tj. pozwanego i S. M., z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanej wobec darczyńców. Ponadto podniósł, że powództwo powinno zostać oddalone ponieważ powód może uzyskać zaspokojenie swoich wierzytelności z pozostałego majątku I. M. (1).

/odpowiedź na pozew – k. 115 – 120/

W piśmie procesowym z 6.03.2014 r. powód podtrzymał w całości dotychczasowe stanowisko w sprawie. Negując zarzut możliwości przejęcia na własność nieruchomości I. M. (1), z której prowadzona była egzekucja, podniósł, że zobowiązany byłby do zapłaty co najmniej 2/3 sumy oszacowania, co przy uwzględnieniu przysługującej mu wierzytelności w łącznej kwocie 156.002,35 zł oznacza, że nie uzyskałby zaspokojenia tej wierzytelności. Zwalczając zarzut braku pokrzywdzenia wierzycieli w wyniku działania czynności prawnej pomiędzy I. M. (1) a pozwanym z uwagi na obciążenia hipoteczne na nieruchomości objętej skargą paulińską, dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...), wobec czego – według twierdzeń pozwanego - powód i tak nie miałby możliwości zaspokojenia swojej wierzytelności, podniósł, że łączne obciążenie tej nieruchomości hipotekami na rzecz innych wierzycieli niż powód tj. ZUS i Urzędu Skarbowego, wynosi 221.992,29 zł, wierzytelności powoda wynoszą łącznie 156.002,35 zł, zaś nieruchomość warta jest ok. 500.000 zł. Jednocześnie zaznaczył, że w razie uwzględnienia n/n powództwa jego wierzytelność jako wierzytelność paulińska będzie należała do piątej kategorii wierzytelności w kolejności zaspokojenia w toku egzekucji komorniczej i będzie tym samym miała pierwszeństwo ustawowe w zaspokojeniu przed wierzytelnościami ZUS i Urzędu Skarbowego wynikającymi z nieopłaconych składek i podatków, które należą dopiero do siódmej kategorii. Zaakcentował, że zarówno powód, jak i inni wierzyciele posiadają zabezpieczenie swoich wierzytelności w postaci wpisanych hipotek przymusowych na przedmiotowej nieruchomości, co nie wpływa na kolejność zaspokojenia wierzytelności należących do różnych kategorii. Wywodził, że nawet jeśli okazałoby się, że zgodnie z twierdzeniami pozwanego wartość tej nieruchomości i suma z jej sprzedaży nie wystarczyłaby na zaspokojenie wszystkich wierzytelności, to i tak pierwszeństwo w zaspokojeniu przed pozostałymi wierzycielami miałby powód, ponieważ jego wierzytelność korzysta z ustawowego pierwszeństwa. Negując zarzut pozwanego, że rzeczywistym zamiarem stron umowy darowizny było zwrotne przeniesienie własności nieruchomości w związku z odwołaniem pierwotnej darowizny nieruchomości uczynionej przez pozwanego i jego żonę na rzecz ich córki - I. M. (1), podniósł, że wówczas kwestionowana umowa notarialna nie byłaby umową darowizny, lecz umową powrotnego przeniesienia własności nieruchomości, zaznaczając, że gdyby faktycznie tak było to poprzedzałoby ją pisemne wezwanie I. M. (1) przez pozwanego drogą listu poleconego, zaś pozwany nie dysponując takimi dowodami, jedynie na potrzeby n/n procesu powołuje się na zeznania I. M. (1) oraz własne, tj. osób, które mają oczywisty interes by tak zeznawać, co wyklucza ich zeznania z kręgu wiarygodnych dowodów. Podkreślił też, że notarialna umowa darowizny jest dokumentem urzędowym i wynika z niej jednoznacznie, że I. M. (1) dokonała darowizny przedmiotowej nieruchomości na rzecz pozwanego. Końcowo powód podniósł, że ciężar udowodnienia, iż pozostały majątek I. M. (1) wystarcza na zaspokojenie wierzytelności powoda, spoczywa na pozwanym, dodając, że nieruchomość I. M. (1) we wsi D., na którą powołuje się pozwany, jest obciążona hipotekami na rzecz ZUS i Urzędu Skarbowego w łącznej kwocie

682.215,02 zł, co oznacza, że powód nie ma realnych szans zaspokojenia z tej nieruchomości zwłaszcza, że nie posiada na niej zabezpieczenia hipotecznego.

/pismo procesowe powoda z 6.03. (...). - k. 141-146/

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały zajęte w sprawie stanowiska. Na rozprawie z 19.10.2016 r. - bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w sprawie – pełnomocnik powoda poparł powództwo i wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według złożonego spisu.

/e-protokół rozprawy z 14.03.2014 r.: 00:04:14, 00:04:26, pismo procesowe pozwanego z 8.04.2014 r. – k. 199-200, e-protokół rozprawy z 11.03.2015 r.: 00:01:54, 00:02:23, pismo procesowe pozwanego z 23.03.2015 r. - k. 255 -257, pismo procesowe powoda z 3.04.2015 r. - k.287-289, e-protokół rozprawy z 13.07.2016 r.: 00:00:27, spis kosztów strony powodowej – k. 381/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód - S. B. (2) posiada w stosunku do dłużniczki - I. M. (1) prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą P.U.H. (...) I. M. (1) w B., wymagalne wierzytelności na łączną kwotę 156.002,35 zł stwierdzone tytułami wykonawczymi w postaci:

1/ prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Przemyślu z 31 maja 2011r. sygn. V GNc 360/11 w wysokości 2.915,54 zł (należność główna), opatrzonego klauzulą wykonalności z 30 listopada 2011 r.,

2/ prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 20/12 – w wysokości 54.718,27 zł wraz z należnościami ubocznymi,opatrzonego klauzulą wykonalności z 4 maja 2012 r.,

3/ prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 21/12 – w wysokości 50.772,80 zł wraz z należnościami ubocznymi opatrzonego klauzulą wykonalności z 4 maja 2012 r.

/niesporne, a nadto: nakaz zapłaty z 31.05.2011 r. sygn. V GNc 360/11- k. 20, postanowienie z 30.11.2011 r. - k. 21, wyroki z 21.03.2012 r. V GC 20/12 i z 21.03.2012 r. V GC 21/12 – k. 22-25/

Powód - S. B. (2) wystąpił 9 października 2012 r. z wnioskiem do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. o wszczęcie na podstawie w/w tytułów wykonawczych egzekucji przeciwko I. M. (1) i wyegzekwowanie przedmiotowych wierzytelności z ruchomości znajdujących się w miejscu zamieszkania dłużniczki, z wierzytelności znajdujących się na rachunkach bankowych i z nieruchomości położonej w B., dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...) oznaczonej nr działki (...). Komornik wszczął w tej sprawie postępowanie egzekucyjne o sygnaturze akt Km 1610/12. W dniu 31 października 2012 r. powód rozszerzył wniosek egzekucyjny o skierowanie egzekucji także do nieruchomości dłużniczki I. M. (1) położonej w B., dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...).

/wniosek o wszczęcie egzekucji z 9.10.2012 r. - k. 26 -28, wniosek o wszczęcie egzekucji z nieruchomości z 31.10.2012 r. - k. 29 /

Przeciwko dłużnicze powoda - I. M. (2), oprócz postępowania egzekucyjnego o sygn. KM 1610/12 z wniosku powoda, komornik M. C. prowadził także 9 innych egzekucji za sygn. KM 652/09, KM 917/12, KM 943/12, K. 5/13, KM 33/13, KM 209/13, KM 1353/11, KM 1354/11, K 208/12, w ramach których łączna kwota wierzytelności pozostałych do wyegzekwowania wynosi ponad 800.000 zł, a przy uwzględnieniu wierzytelności powoda - niemal 1.000.000 zł. Przeważająca część egzekwowanych w ramach w/w postępowań zobowiązań I. M. (1) stanowią niezaspokojone wierzytelności w stosunku do ZUS tj. 84.581,07 zł i do Urzędu Skarbowego w Ł., tj. 598.795,81 zł.

W toku postępowania komorniczego Km 1610/12 prowadzonego z wniosku powoda ustalono, że w skład majątku dłużniczki I. M. (1) wchodzi nieruchomość położona w miejscowości B., gmina N., powiat (...), województwo

(...),składającą się działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...), o wartości 244.220 zł, ustalonej na podstawie operatu szacunkowego biegłego rzeczoznawcy z 4 maja 2010 r. w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. za sygn. Km 652/09. Egzekucja z tej nieruchomości okazała się nieskuteczna, albowiem pomimo dwóch licytacji nie nabył jej żaden kupujący, ani też żaden z wierzycieli nie przejął własności tej nieruchomości.

Postanowieniem z 25.11.2013 r. komornik sądowy umorzył postępowanie KM 1610/12 co do części nieruchomości położonej w obrębie B., gmina N., składającą się działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...) stanowiącą majątek osobisty I. M. (1) z powodu braku kupujących, a powód S. B. (2) nie wystąpił z wnioskiem o jej przejęcie na własność w zakresie ustalonym przez ustawę terminie.

Nieruchomość ta jest obciążona hipotekami przymusowymi na rzecz wierzycieli I. M. (1): ZUS i Urzędu Skarbowego w Ł. na łączną kwotę 724.863,28 zł. Powód nie ma hipoteki ustanowionej na tej nieruchomości.

Ponadto Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. w trakcie postępowania egzekucyjnego z wniosku powoda KM 1610/12 ustalił, że w skład majątku dłużniczki I. M. (1) wchodziły liczne pojazdy osobowe i dostawcze, które w większości zostały przez dłużniczkę I. M. (1) sprzedane przed dokonaniem zajęcia komorniczego.

Egzekucje skierowane do rachunków bankowych i wierzytelności dłużniczki I. M. (1) okazały się bezskuteczne.

Powód nie uzyskał w toku w/w egzekucji komorniczej KM 1610/12 zaspokojenia swoich wierzytelności wynikających ze wskazanych wyżej tytułów wykonawczych, albowiem postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne. Postanowieniem z dnia 8.03.2016 r. komornik sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne o sygn. KM 1610/12.

/pismo komornika z 20.04.2013 r. – k. 30, operat szacunkowy – k. 48-60, odpis księgi wieczystej nr (...) -k. 61-63, wydruk księgi wieczystej KW (...) – k. 64-89, pismo komornika z 7.11.2012 r. - k. 90-91, pismo Starostwa Powiatowego w Ł. z 13.11.2012 r. - k. 92, pismo I. M. (1) z 12.03.2013 r. - k. 93, faktury – k. 97-98 , postanowienie z 25.11.2013 r.– k. 123, pismo komornika z 27.12.2013 r. - k. 184, postanowienie komornika z 8.03.2016 r. - k. 361, a nadto dokumenty w aktach egzekucyjnych KM 1353/11 i KM 1354/11/

I. M. (1), pomimo iż zdawała sobie sprawę z ciężących na niej niespłaconych zobowiązań, co do których wierzyciele, w tym powód, wszczęli przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. postępowania egzekucyjne, to jednak w dniu 19 lipca 2012r. darowała swojemu ojcu – pozwanemu T. M. (1) w drodze notarialnej umowy darowizny sporządzonej przez notariusza J. F., Rep. A 3190/2012, nieruchomość położoną w B., gmina N., powiat (...), województwo (...),składającą się działek o nr (...) o pow. 0,09 ha i nr 256/1 o pow. 0,76 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...), zabudowaną budynkiem mieszkalnym i pomieszczeniami gospodarczymi o wartości 500.000 zł.

Na w/w nieruchomości ustanowione są hipoteki przymusowe kaucyjne w kwocie 51.606,90 zł na rzecz ZUS I Oddział w Ł. i hipoteki przymusowe w kwotach 15.062,57 zł na rzecz ZUS I Oddział w Ł., 155.322,82 zł na rzecz Urzędu Skarbowego w Ł., 62.684,56 zł na rzecz ZUS I Oddział w Ł..

/umowa darowizny – k. 32, wydruk księgi wieczystej (...) – k. 34-47, 124-140, 147-159/

Ponadto, na podstawie postanowienia z 4.12.2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi wydanego w n/n sprawie, udzielono zabezpieczenia powództwa S. B. (1) do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie poprzez obciążenie nieruchomości stanowiącej własność pozwanego T. M. (1) położonej w B., gmina N., powiat (...), województwo (...) oznaczonej, jako działki nr (...) o obszarze 0,09 ha (działka leśna) oraz nr 256/1 o obszarze 0,76 ha działka zabudowana domem murowanym, parterowym oraz pomieszczeniami gospodarczymi, obręb B., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), hipoteką przymusową do kwoty 156.002,35 zł /postanowienie – k. 101, wydruk księgi wieczystej (...) – k. 158, odpis zwykły księgi wieczystej (...) – k. 259- 281/.

W dniu 8.02.2013 r. pozwany - T. M. (1), jako pożyczkobiorca, zawarł z A. P., jako pożyczkodawcą, umowę pożyczki na mocy, której pozwany otrzymał nieoprocentowaną pożyczkę w kwocie 20.000 zł, którą zobowiązał się spłacić do 31.12.2016r.

/umowa pożyczki – k. 202, zeznania świadka A. P. – e-protokół rozprawy z 30.06.2015 r.: 00:10:23 -00:24:41/

Następnie pozwany - T. M. (1) przeniósł na podstawie notarialnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 8 maja 2013 r. zawartej przed notariuszem J. R. A (...) na rzecz A. P. własność darowanej mu uprzednio przez córkę I. M. (1) nieruchomości położonej w B., gmina N., powiat (...), województwo (...), składającą się z działek o nr (...) o pow. 0,09 ha i nr 256/1 o pow. 0,76 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...). W §2 lit. b tej umowy, wpisano ostrzeżenie o wpisach w dziale III księgi wieczystej z KW (...) o toczących się egzekucjach komorniczych przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. w sprawie KM 1366/05, do której ujawniono przyłączenie wierzycieli w sprawach KM 652/09, KM 1610/09, KM 1141/10, KM 1046/10, KM 775/11, KM 1810/11, KM 233/12 i KM 917/12. W §2 lit. c tej umowy, wpisano także, że w dziale IV w/w księgi wieczystej zawarte są wpisy hipoteki przymusowej kaucyjnej w kwocie 51606,90 zł na rzecz ZUS I Oddział w Ł., hipotek przymusowych w kwotach 15062,57 zł na rzecz ZUS I Oddział w Ł., 155.322,82 zł na rzecz Urzędu Skarbowego w Ł., 62684,56 zł na rzecz ZUS I Oddział w Ł., wszystkie hipoteki, jako obciążające łącznie z KW (...).

/umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie – k. 96-97/

W dniu 2 października 2013 r. pełnomocnik powoda - S. B. (2) sporządził pisemne wezwanie do zapłaty adresowane do A. P., które odebrała 9 października 2013 r. pozostawiając je bez odpowiedzi.

/wezwanie do zapłaty – k. 98, zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji – k. 99, zeznania świadka A. P. – e-protokół rozprawy z 30.06.2015 r.: 00:10:23 -00:24:41/

W dniu 22 października 2013 r. A. P. przeniosła własność w/w nieruchomości ponownie na pozwanego T. M. (1) tytułem zwrotnego przeniesienia własności nieruchomości w wykonaniu umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, umową notarialną sporządzoną przez notariusza J. R. A (...).

/umowa zwrotnego przeniesienia własności nieruchomości w wykonaniu umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie – k. 109 -112/

A. P. zna od urodzenia zarówno pozwanego T. M. (1), który jest mężem siostry jej matki, jak i dłużniczkę powoda I. M. (1), która jest córką pozwanego. A. P. oraz T. M. (1) i I. M. (1) utrzymują przez cały czas relacje rodzinne.

A. P. wie od kilkunastu lat o problemach finansowych I. M. (1) w związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. W dacie zawarcia w/w umowy pożyczki z pozwanym A. P. wiedziała o tych problemach I. M. (1). A. P. rozmawiała na temat sytuacji finansowej I. M. (1) z pozwanym T. M. (1), który skarżył się jej, że z uwagi na problemy córki boi się, że majątek, ziemię i dom, może stracić.

A. P. przekazała gotówką umówioną kwotę pożyczki pozwanemu kilka dni po zawarciu umowy. A. P. obawiając się czy z uwagi na problemy finansowe I. M. (1) pozwany spłaci pożyczkę, podpisała z pozwanym notarialną umowę przewłaszczenia nieruchomości na zabezpieczenie wykonania umowy pożyczki. Przed jej podpisaniem notariusz odczytał w obecności stron A. P. i T. M. (1) jej treść, w tym odczytał fragment dotyczący obciążeń hipotecznych na tej nieruchomości.

Po otrzymaniu wezwania do zapłaty od powoda A. P. wystraszyła się, że będzie odpowiadać za długi I. M. (1) lub T. M. (1) i zażądała zwrotu pożyczki od pozwanego, a po jej otrzymaniu w gotówce od pozwanego, dokonała zwrotnego przeniesienia własności nieruchomości na zabezpieczenie wykonania umowy pożyczki na rzecz T. M. (1).

Relacje pomiędzy pozwanym i dłużniczką powoda układały się normalnie, w sposób typowy dla stosunków między ojcem i córką.

Do konfliktów między pozwanym i I. M. (1) dochodziło w związku z problemami finansowymi I. M. (1), o które pozwany ma pretensje do córki. A. P. o konflikcie pozwanego z córką I. M. (1) na tle jej problemów finansowych, wie od kilku, tj. ok. 5-7 lat.

Pozwany nie skarżył się A. P. na niewłaściwe zachowanie bądź postawy I. M. (1) względem niego. I. M. (1) przez cały czas mieszka razem w pozwanym na tej samej posesji w B.. Stan zdrowia pozwanego nie wymagał by jego córka I. M. (1) musiała udzielać mu opieki

/zeznania świadka A. P. – e-protokół rozprawy z 30.06.2015 r.: 00:10:23 -00:24:41/

Należąca do I. M. (1) nieruchomość we wsi D., dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach prowadzi księgę wieczystą (...), obciążona jest hipotekami przymusowymi na rzecz ZUS i Urzędu Skarbowego w łącznej wysokości 682.215,02 zł. Powód nie ma ustanowionej hipoteki na tej nieruchomości.

/odpis księgi wieczystej (...) – k. 160-178/

Pozwany T. M. (2) do dnia zakończenia postępowania w n/n sprawie nie ustalił dalszych składników majątku dłużniczki powoda - I. M. (1), które mogłyby posłużyć zaspokojeniu roszczeń powoda.

/niesporne, a nadto pismo pozwanego z 8.04.2014 r. - k. 199-200/

Ustalenia faktyczne przedmiotowej sprawy Sąd oparł na załączonych do akt dokumentach, w tym znajdujących się w załączonych aktach komorniczych KM 1353/11 i KM 1354/11, a także na zeznaniach świadka A. P., w takim zakresie w jakim dowody te tworzą spójną, logiczną całość.

Sąd nie zaliczył w poczet wiarygodnego materiału dowodowego oświadczenia pozwanego z 30.12.2014 r. o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu /k. 258/, albowiem twierdzenia pozwanego, iż w rzeczywistości przeniesienie na niego w drodze kwestionowanej notarialnej umowy darowizny przez dłużniczkę powoda własności nieruchomości okazały się gołosłowne i jako takie pozostały nieudowodnione aż do końca postępowania.

Przeczy temu w szczególności treść zeznań świadka A. P., która nie potwierdziła przed Sądem wersji forsowanej przez pozwanego, jakoby I. M. (1) po darowaniu jej przez rodziców nieruchomości okazała się być rażąco niewdzięczna, w związku z czym pozwany odwołał uczynioną na jej rzecz darowiznę i jedynie na skutek błędu zamiast zwrotnego przeniesienia własności tejże nieruchomości na pozwanego strony zawarły sporną notarialną umowę darowizny. Z zeznań świadka A. P. wynika bowiem, że relacje między I. M. (1) i jej ojcem są poprawne, normalne. Świadek zeznała też, że pozwany nie wymaga ze względu na stan zdrowia, jakiegóż szczególnej opieki ze strony córki. Z zeznań świadka A. P. wynika również, że konflikty między pozwanym a I. M. (1) dotyczą wyłącznie problemów finansowych dłużniczki powoda, o których pozwanym zwierzał się świadkowi, co najmniej od kilkunastu lat. Świadek A. P. doskonale wiedziała też w chwili zawierania z pozwanym umowy pożyczki a następnie notarialnej umowy przewłaszczenia nieruchomości na zabezpieczenie wykonania tej umowy o problemach finansowych I. M. (1) i związanych z tym obawach pozwanego. Świadek w sposób logiczny wyjaśniła, że po otrzymaniu od powoda wezwania do zapłaty obawiając się, że będzie musiała ponieść odpowiedzialność za niespłacone długi pozwanego i jego córki, doprowadziła do zwrotnego przeniesienia własności nieruchomości na pozwanego. Nie można też nie zauważyć, że z treści zeznań w/w świadka wynika, iż pozwany i I. M. (1) cały czas mieszkają na jednej posesji. Przypisując walor wiarygodność zeznaniom świadka A. P. w omawianym zakresie Sąd miał na uwadze, że zeznania A. P. zostały poprzedzone odebraniem od świadka przysięgi i pouczeniem jej o znaczeniu tego aktu, a nadto, że jako członek rodziny pozwanego i I. M. (1) miała okazję obserwować podczas spotkań rodzinnych jak faktycznie wyglądają relacje pozwanego z córką. Co więcej, świadek jako rodzina pozwanego, pozostając w bliskich relacjach z pozwanym i I. M. (1) nie miała powodu by

składać zeznania niezgodne z prawdą na niekorzyść strony pozwanej. Całościowa analiza treści zeznań tego świadka prowadzi do wniosku, że wszelkie czynności związane z przeniesieniem własności nieruchomości czy to przez I. M. (1), czy to przez pozwanego, podyktowane były w rzeczywistości obawami pozwanego, iż co do części majątku – w tym do nieruchomości, której dotyczy kwestionowana umowa – zostanie skierowana egzekucja celem zaspokojenia licznych niespłaconych zobowiązań I. M. (1) wobec wielu wierzycieli, wśród których jest także powód.

Sąd badając wersję pozwanego miał na uwadze regulację normatywną art. 247 k.p.c., iż dowód ze świadków lub z przesłuchania stron przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną może być dopuszczony między uczestnikami tej czynności tylko w wypadkach, gdy nie doprowadzi to do obejścia przepisów o formie zastrzeżonej pod rygorem nieważności i gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy sąd uzna to za konieczne. W judykaturze od dawna utrwalony jest pogląd, że wada oświadczenia woli stron czynności prawnej stwierdzonej dokumentem może być udowodniona za pomocą zeznań świadków i przesłuchania stron również między uczestnikami tej czynności. Wady oświadczenia woli mogą być udowodnione wszelkimi środkami i dlatego ograniczenia dowodowe przewidziane w art. 247 k.p.c. nie mają tu zastosowania (zob. uchwała Całej Izby Cywilnej SN z 21.07.1954 r., 1 CO 22/54, OSN 1955/1/, wyrok SN z 18.03.1966 r., II CR 123/66, OSNC 1967/2/22, wyrok SA w Katowicach z 17.07.2015r., I ACa 306/15). Przyjmuje się też, iż ograniczenia wynikające z omawianego przepisu nie znajdują zastosowania w kwestii badania zgodności z prawdą oświadczenia ujętego w dokumencie, jak też autentyczności takiego dokumentu (por. m.in. orzeczenie SN z 9.06.1962 r., IV CR 758/61, OSNC 1963/ 6/136; wyrok SN z 13.11.1973 r., I CR 678/73, LEX nr 7335).

Jednakże ani pozwany, ani I. M. (1), która została zresztą wezwana w charakterze świadka na wniosek strony pozwanej, ani razu nie stawili się przed Sądem i nie potwierdzili wersji pozwanego o odwołaniu darowizny uczynionej na rzecz I. M. (1) przez rodziców z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanej. W sprawie brak też innych wiarygodnych dowodów na potwierdzenie w/w okoliczności.

Nieudowodnione pozostały także twierdzenia pozwanego, że I. M. (1) posiada pozostały majątek pozwalający realnie zaspokoić wierzytelności powoda, co zresztą wprost zostało przyznane w piśmie procesowym pozwanego z 8.04.2014 r./k. 199-200/.

Ograniczona postawa procesowa pozwanego reprezentowanego przez zawodowego pomocnika w okolicznościach niniejszej sprawy, którego aktywność sprowadzała się w istocie do zgłoszenia nieudowodnionych twierdzeń, nakazuje przyjąć, że strona pozwana nie sprostała obowiązkowi procesowemu, w tym w szczególności obowiązkowi dowodowemu, w sprawie.

Obecnie, przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, zmienionych ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189) oraz ustawą z dnia 2 lipca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172 poz. 1804), rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Zgodnie z art. 6 k.c., którego procesowym odpowiednikiem jest art. 232 zd. I k.p.c., to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia, że działał pod wpływem błędu i w rzeczywistości kwestionowana notarialna umowa darowizny nieruchomości dotyczyć miała zwrotnego przeniesienia własności tej nieruchomości po odwołaniu jej darowizny z powodu rażącej niewdzięczności I. M. (1) (art. 227 k.p.c.) i obowiązek przedstawienia wszystkich dowodów na wykazanie tych twierdzeń (art. 3 k.p.c.), jako na osobie wywodzącej z danego faktu skutki prawne (zob. wyrok SN z 17.12.1996r., I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Jeżeli w toku postępowania strona nie udowodni przytoczonych przez siebie twierdzeń, wówczas nie będą one mogły stanowić podstawy zapadłego rozstrzygnięcia Sądu.

Nie sposób też nie zauważyć, że pomimo podejmowania kilkakrotnych prób dokonania oględzin nieruchomości przez biegłego rzeczoznawcę celem wydania opinii na użytek n/n sprawy, ani pozwany, ani jego pełnomocnik, nie udostępnił biegłemu przedmiotu oględzin. Sąd podzielił w szczególności stanowisko powoda, iż za pierwszym razem co prawda pozwany przedstawił zwolnienie lekarskie od lekarza sądowego i należycie usprawiedliwił niemożność udziału w oględzinach, jednakże pełnomocnik pozwanego w żaden sposób nie usprawiedliwił przyczyn swojej nieobecności. Za drugim razem natomiast pozwany przedstawił jedynie zwolnienie lekarskie od lekarza rodzinnego nie zaś sądowego, natomiast jego pełnomocnik choć powołał się na kolizję z terminem sprawy o pozbawienie władzy rodzicielskiej w Sądzie Rejonowym w Żyrardowie I. N. 343/13, to jednak nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego tę okoliczność i tym samym nie usprawiedliwił w należyty sposób swej nieobecności, ani też – mimo, iż otrzymał zawiadomienie o planowanych oględzinach na 2 tygodnie przed terminem - to jednak nie ustanowił pełnomocnika substytucyjnego do udziału w tych oględzinach. Co więcej, nawet wtedy, gdy Sąd zobowiązał pełnomocnika pozwanego do udostępnienia przedmiotu oględzin biegłemu sądowemu pod rygorem uznania za udowodnioną wartość nieruchomości przez powoda na kwotę 500.000 zł ani pozwany, ani jego pełnomocnik nie stawili się na trzecim terminie wyznaczonym przez biegłego i nie usprawiedliwili należycie tej nieobecności, albowiem pomimo złożenia zaświadczenia lekarza sądowego o niemożności udziału w oględzinach pozwanego, jego pełnomocnik podając przyczyny swojej nieobecności poprzestał jedynie na lakonicznym, wysoce nieprecyzyjnym powiadomieniu, iż „pomimo podjętych starań, w tak krótkim czasie nie udało się przesunąć zaplanowanych wcześniej czynności, które mają zostać wykonane na rzecz innego klienta”, tj. bez podania o jakie czynności chodzi, w jakiej sprawie i bez załączenia jakichkolwiek dokumentów potwierdzających, że faktycznie takie czynności były zaplanowane i miały miejsce w tym samym czasie, gdy biegły miał dokonać oględzin na trzecim z wyznaczonych terminów. Sąd miał na uwadze także i to, że nawet jeśli faktycznie pełnomocnik pozwanego brał w tym czasie w innej sprawie we wcześniej zaplanowanych czynnościach, to mógł ustanowić pełnomocnika substytucyjnego do udziału w oględzinach zaplanowanych przez biegłego. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że kolejna nieobecność strony pozwanej na wyznaczonym przez biegłego terminie oględzin nieruchomości jest nieusprawiedliwiona, co skutkowało wobec w/w rygoru uznaniem, iż powód udowodnił wartość nieruchomości i w konsekwencji nie zachodziła potrzeba przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy w tym zakresie. Dokonując takiej oceny Sąd kierował się treścią art. 233 § 1 k.p.c. zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, a także jego § 2, w którym postanowiono, że Sąd oceni na tej samej podstawie, jakie znaczenie nadać odmowie przedstawienia przez stronę dowodu lub przeszkodom stawianym przez nią w jego przeprowadzeniu wbrew postanowieniu sądu. Za powyższym przemawia też treść art. 293 k.p.c., zgodnie z którym przepisy o obowiązku przedstawienia dokumentu stosuje się odpowiednio do przedstawienia przedmiotu oględzin, a także art. 248 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera informacje niejawne. Na powyższe trafnie zwróciła uwagę strona powodowa w piśmie procesowym z 25.06.2015 r. /k. 220-221/.

Mając na względzie rządzącą procesem cywilnym zasadę kontrydiktoryjności postępowania i nie znajdując podstaw do przeprowadzenia dowodów z urzędu (art. 232 k.p.c.), Sąd Okręgowy uznał sprawę za dojrzałą do stanowczego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Roszczenie powoda - S. B. (1) skierowane przeciwko pozwanemu - T. M. (1) oparte na podstawie art. 527 k.c. jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 k.c., w sytuacji gdy skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Ustawodawca w przepisie art. 527 § 2 k.c. przyjął, iż czynność prawna dłużnika dokonana jest z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli

wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jednocześnie w § 3 wyżej wskazanego artykułu ustawodawca wprowadził domniemanie, polegające na przyjęciu, że w sytuacji, gdy osobą trzecią tj. osobą uzyskującą korzyść majątkową wskutek czynność prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli była osoba pozostająca z dłużnikiem w bliskim stosunku, to wiedziała ona, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Legitymację czynną w procesie paulińskim ma wierzyciel osoby, która w drodze czynności prawnej wyzbyła się przedmiotu majątkowego, z którego wierzyciel mógłby skutecznie prowadzić egzekucję. W literaturze, jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości fakt, że przedmiot ochrony akcji paulińskiej stanowi wierzytelność istniejąca i zaskarżalna w chwili wytoczenia powództwa – wierzytelność pieniężna, której wysokość nie musi być ostatecznie sprecyzowana (tak: M. P.-S., Ochrona, s. 43; orzeczenie SN z 28.11.1995 r., I CRN 218/95, Prok. i Pr. 1996, Nr 4, poz. 35). Chodzi zarówno o wierzytelności, które od początku opiewały na świadczenie pieniężne, jak i wierzytelności o wartości pieniężnej. Ponadto podać trzeba, że dla skorzystania przez wierzyciela z instytucji akcji paulińskiej nie jest konieczne uprzednie uzyskanie tytułu egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi (zob. orzeczenie SN z 21.01.1946 r., C 301/45 – OSN 1947, poz. 33), a nawet wierzytelność nie musi być wymagalna (zob. orzeczenie SN z 5.09.1945 r., C III 425/45, PiP 1946, nr 9 s.164).

Mając na uwadze powyższe rozważania, a także okoliczności niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, iż powód S. B. (1) posiada legitymację czynną w niniejszym procesie. Z dokonanych bowiem ustaleń faktycznych jednoznacznie wynika, że posiada on wierzytelności w stosunku I. M. (1) wynikające z tytułów wykonawczego w postaci: 1) prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Przemyślu z 31 maja 2011r. sygn. V GNc 360/11 w wysokości 2.915,54 zł (należność główna), 2) prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 20/12 – w wysokości 54.718,27 zł wraz z należnościami ubocznymi, 3) prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 21/12 – w wysokości 50.772,80 zł wraz z należnościami ubocznymi.

Bezspornym jest również fakt, że dłużniczka powoda - I. M. (1) w dniu 19 lipca 2012r. darowała swojemu ojcu – pozwanemu T. M. (1) w drodze notarialnej umowy darowizny sporządzonej przez notariusza J. F., Rep. A 3190/2012, nieruchomości położoną w B., gmina N., powiat (...), województwo (...), składającą się z działek o nr (...) o pow. 0,09 ha i nr 256/1 o pow. 0,76 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...), zabudowaną budynkiem mieszkalnym i pomieszczeniami gospodarczymi, a pozwany darowiznę przyjął.

Stosownie do treści art. 531 § 1 k.c. uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową. Nie ulega więc wątpliwości, iż pozwany T. M. (1), jako nabywca spornej nieruchomości (osoba trzecia) posiada legitymację procesową bierną w niniejszym procesie.

Wskazać w tym miejscu należy, że choć następnie pozwany - T. M. (1) przeniósł na podstawie notarialnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 8 maja 2013 r. zawartej przed notariuszem J. R.. A (...) na rzecz A. P. własność darowanej mu uprzednio przez córkę I. M. (1) nieruchomości położonej w B., gmina N., powiat (...), województwo (...), składającą się z działek o nr (...) o pow. 0,09 ha i nr 256/1 o pow. 0,76 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...). Kodeks cywilny nie zawiera ustawowej regulacji przewłaszczenia na zabezpieczenie. Jest to umowa nienazwana, a strony mają zakres swobody określony w art. 353 (1) k.c., co do ukształtowania treści wiążącej ich umowy zwłaszcza w odniesieniu do sposobu zaspokojenia się wierzyciela i ustalenia warunków, na jakich ma nastąpić pierwotne przejście własności na dłużnika. Jak przyjmuje się w orzecznictwie i doktrynie, rozporządzanie korzyścią uzyskaną przez osobę trzecią – to każda czynność prawna rozporządzająca dokonana przez tę osobę, w wyniku której osoba, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, stała się – co do wymienionej korzyści – następcą prawnym osoby trzeciej (następstwo pod tytułem szczególnym). Osobą, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, w rozumieniu art. 531 § 2 k.c. jest bezpośrednim następcą pod tytułem szczególnym osoby trzeciej lub dalszy jej następca (M. Sychowicz (w:) Komentarz..., s. 621, wyrok SN z 16.04.2002 r., V CKN 1446/2000 niepubl.). Artykuł 531 § 2 k.c. daje wierzycielowi możliwość skierowania roszczenia z art. 527 § 1 k.c.,

a więc roszczenia o uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną, bezpośrednio przeciwko osobie, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło, bez konieczności zaskarżania czynności zdziałanej pomiędzy osobami, czyli pomiędzy osobą trzecią w rozumieniu art. 527 § 1 k.c. a jej następcą (wyrok SA w Poznaniu z dnia 15 października 2008 r., I ACa 418/08, LEX nr 466425). W świetle art. 527 § 1 k.c. w zw. z art. 531 § 2 k.c. należy przyjąć, że pozwany jest w sprawie biernie legitymowany. Powód w n/n postępowaniu nie żądał uznania w stosunku do niego za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez pozwanego jako osobą trzecią z A. P. jako osobą czwartą tj. następcą prawnym pozwanego, lecz uznania za bezskuteczną umowy darowizny notarialnej dokonanej przez dłużniczkę powoda – I. M. (1) z pozwanym jako osobą trzecią. Z materiału dowodowego wynika przy tym, że A. P. wiedziała z dokumentów w trakcie zawierania notarialnej umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie wykonania umowy pożyczki o prowadzonych postępowaniach egzekucyjnych dla przedmiotowej nieruchomości, albowiem wynikało to z księgi wieczystej, w której wskazano postępowania egzekucyjne prowadzone przeciwko I. M. (1), skoro ostrzeżenie o toczących się egzekucjach zostało wprost wpisane w §2 lit. b) umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie z 8.05.2013 r., a także o hipotekach przymusowych na rzecz ZUS i Urzędu Skarbowego, co zostało wprost wpisane w §2 lit. c) tej umowy. Świadek A. P. potwierdziła, że umowa ta została odczytana przez notariusza przed jej podpisaniem przez strony. Nadto A. P. wprost zeznała, że jako członek rodziny pozwanego oraz osoba pozostająca z nim w bliskich relacjach i ciesząca się jego zaufaniem, wiedziała na długo przed zawarciem w/w umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie od pozwanego o problemach finansowych I. M. (1), który jej się z tego zwierzał oraz z obaw, że straci z tego powodu majątek z uwagi na skierowanie egzekucji komorniczej m.in. do przedmiotowej nieruchomości. Należy wreszcie wskazać, że umowa pożyczki 20.000 zł zawarta przez pozwanego z A. P. była nieoprocentowana, a zatem została udzielona nieodpłatnie, a także na to, że jak zeznała wprost A. P. umowę przewłaszczenia zawarła ponieważ obawiała się czy wobec poważnych problemów finansowych I. M. (1) i jej niewypłacalności, odzyska od pozwanego pożyczone pieniądze, co również potwierdza to, że świadek miała wiedzę na ten temat. W sprawie istotnym było, że w dniu 22 października 2013 r. A. P. przeniosła własność w/w nieruchomości ponownie na pozwanego T. M. (1) tytułem zwrotnego przeniesienia własności nieruchomości w wykonaniu umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie, umową notarialną sporządzoną przez notariusza J. R. A (...). W tym stanie rzeczy pozwany jest zatem legitymowany biernie w n/n postępowaniu.

Przechodząc do oceny zasadności powództwa Sąd zważył, że strona pozwana zakwestionowała notarialną umowę darowizny z 19 lipca 2012r. przedmiotowej nieruchomości sporządzoną przez notariusza J. F., Rep. A 3190/2012, podnosząc zarzut złożenia oświadczenia woli przez pozwanego pod wpływem błędu, argumentując, że rzeczywistą wolą stron tej umowy było zwrotne przeniesienie własności nieruchomości na pozwanego na skutek odwołania darowizny tej nieruchomości na rzecz I. M. (1) z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanej oraz zarzuty ze skargi paulińskiej. Zdaniem Sądu nie sposób się zgodzić z tą argumentacją.

Błąd, o którym mowa w art. 84 k.c., jest wadą oświadczenia woli, polegającą na tym, że składający je działa pod wpływem niezgodnego z prawdą wyobrażenia o rzeczywistości lub jej elemencie albo pod wpływem braku takiego wyobrażenia. Kodeks cywilny, choć nie definiuje pojęcia błędu, określa przesłanki, od których zaistnienia zależy możliwość uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Błąd polega na błędnym postrzeganiu, a nie na nieumiejętności przewidywania i wnioskowania. Błąd oznacza mylne wyobrażenie o istniejącym stanie rzeczy lub mylne wyobrażenie o treści złożonego oświadczenia woli; nie odnosi się do sfery motywacyjnej. Według powszechnie przyjętego określenia, błąd polega na fałszywym mylnym wyobrażeniu o otaczającej rzeczywistości. Ujmując rzecz ogólnie, o błędzie mówimy wówczas, gdy zachodzi niezgodność między rzeczywistością a jej odbiciem w świadomości człowieka (tak B. L. - P. w Komentarzu do art. 84 k.c., Lex 2014). Należyta staranność każdego uczestnika obrotu prawnego wymaga znajomości i racjonalnej oceny przesłanek towarzyszących czynnościom prawnym. Zgodzić się należy, że granicą, która wyklucza możliwość powoływania na błąd co do prawa (sfery wewnętrznej, czyli wyobrażenia, podmiotu, który złożył oświadczenie) jest sytuacja, gdy mylne wyobrażenie o skutkach prawnych złożonego oświadczenia woli zostało spowodowane niedbalstwem strony w zapoznaniu się z treścią składanego przez nią oświadczenia woli (zob.: SN wyrok z 8 marca 2012 r., III CSK 221/11, LEX nr 1164737, OSNC-ZD 2013/3/55). Błąd dotyczy sfery wewnętrznej podmiotu składającego oświadczenie woli, ustalenie wystąpienia błędu, o którym mowa w art. 84 k.c. może zatem nastąpić tylko poprzez analizę zewnętrznych okoliczności poprzedzających, towarzyszących złożonemu oświadczeniu woli, jak również tych,

które nastąpiły już po złożeniu oświadczenia woli, a mogących mieć znaczenie dla oceny wyobrażenia strony o skutkach podjętej czynności prawnej. Wymaga to w szczególności uwzględnienia celu gospodarczego, jaki strona, która złożyła oświadczenie woli, chciała osiągnąć, skonfrontowania tego celu z treścią czynności prawnej, oceny stopnia skomplikowania zamierzonej i podjętej czynności prawnej, okoliczności subiektywnych dotyczących możliwości oceny rzeczywistych skutków prawnych dokonanej czynności prawnej przez osobę, która powołuje się na błąd, oraz zachowania się drugiej strony poprzedzającego dokonanie tej czynności, w tym wyrażanym przez nią wobec drugiej strony ocenom dotyczącym skutków prawnych, jakie miała wywołać czynność prawna. Nie można bowiem wykluczyć możliwości wystąpienia błędu, gdy strona - po wyeliminowaniu czynników zewnętrznych towarzyszących złożonemu oświadczeniu woli - dostrzegłaby rzeczywiste znaczenie prawne dokonywanej przez siebie czynności prawnej, jednakże przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności poprzedzających oraz towarzyszących złożonemu oświadczeniu woli, mylnie rozumiała znaczenie dokonywanej czynności prawnej.

W przedmiotowej sprawie pełnomocnik pozwanego podnosząc zarzut złożenia 19.07.2012 r. przed notariuszem przez pozwanego oświadczenia woli o przyjęciu darowizny pod wpływem błędu, podczas gdy w rzeczywistości jego zamiarem było zwrotne przyjęcie własności działek w związku z odwołaniem darowizny, nie udowodnił ani tego, że I. M. (1) dopuściła się względem niego rażącej niewdzięczności, ani też, że uprzednio odwołał z tego powodu uczynioną na jej rzecz darowiznę nieruchomości. Z ustalonego stanu faktycznego, a w szczególności z zeznań świadka A. P. wynika, że pozwany i jego córka pozostają w poprawnych, normalnych relacjach ojca i córki, nadal mieszkają razem na tej samej posesji, a konflikty pomiędzy nimi dotyczą jedynie problemów finansowych I. M. (1) i związanych z nimi obaw pozwanego o los majątku. Z zeznań A. P. przede wszystkim nie wynika, by kiedykolwiek I. M. (1) zachowała się w sposób rażąco niewdzięczny względem pozwanego. Sąd miał na uwadze, że świadek jest rodziną pozwanego, zna relacje łączące pozwanego z córką, albowiem utrzymuje z obojgiem kontakty rodzinne, a nadto świadek cieszy się zaufaniem pozwanego, skoro zwierzał się A. P. ze swoich obaw w związku z zadłużeniem córki, a także zwrócił się właśnie do w/w świadka w sprawie pożyczki. Zdaniem Sądu brak jest zatem w materiale dowodowym okoliczności uzasadniających twierdzenia pozwanego w zakresie, iż faktycznie I. M. (1) okazała wobec niego rażącą niewdzięczność co skutkowało odwołaniem darowizny. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Pozwany był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, który w toku procesu nie zgłosił żadnych innych dowodów, które potwierdziłyby zasadność podnoszonych przez stronę zarzutów działania pod wpływem błędu przez pozwanego.

Przechodząc do oceny kolejnych zarzutów ze skargi paulińskiej, należy wskazać, że również i one nie były skuteczne. W tym miejscu należy przejść do zbadania istnienia – w okolicznościach niniejszej sprawy – zdefiniowanych w art. 527 k.c. przesłanek skargi paulińskiej mającej na celu ochronę wierzyciela przed krzywdzącym go działaniem dłużnika, a mianowicie: 1) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, 2) istnienie zaskarżalnej wierzytelności, 3) wystąpienie pokrzywdzenia wierzycieli, 4) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a także 5) wiedza lub możliwość przy zachowaniu należytej staranności dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią, muszą być spełnione kumulatywnie, ażeby pokrzywdzony wierzyciel mógł skutecznie wystąpić z roszczeniem na podstawie powołanego przepisu, a przy tym ciężar udowodnienia każdej z tych przesłanek, zgodnie z dyspozycją art. 6 k.c., spoczywa na wierzycielu.

Godzi się także zauważyć, że pomimo tego, iż ciężar udowodnienia, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela spoczywa na korzystającym z omawianej regulacji prawnej wierzycielu, to jednak w praktyce ustala się ten fakt za pomocą domniemania faktycznego, opartego na dwóch innych faktach, a mianowicie: 1) że dłużnik wiedział o istnieniu wierzyciela oraz 2) że znał skutek dokonywanej czynności dla jego majątku (usunięcie lub nieuzyskanie określonych składników majątku), przy założeniu, że dłużnik posiada ogólną dojrzałość, sprawność umysłową i doświadczenia życiowe.

W drodze akcji paulińskiej można zaskarżyć tylko taką czynność prawną, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika bądź z tego powodu, że z majątku tego coś ubyło, bądź też nie weszło do niego to, co mogło bez tej czyn-

ności wejść. Ta zmiana w majątku dłużnika musi być połączona z korzyścią osoby trzeciej, która na skutek czynności prawnej dłużnika nabywa prawo lub zostaje zwolniona z obowiązku.

Niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 k.c. oznacza taki obiektywny stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej wierzycielowi przeciwko dłużnikowi. Dla skorzystania z akcji pauliańskiej przez wierzyciela wystarczy wykazanie, że niemożliwe okazało się wobec stanu majątku dłużnika zaspokojenie wierzytelności tego wierzyciela (zob. wyrok SN z 24.01.2000 r., sygn. akt III CKN 554/98, LEX). Nie jest w szczególności konieczne wykazanie, że nastąpiło wszczęcie postępowania egzekucyjnego i wykazanie jego bezskuteczności (zob. orzeczenie SA w Warszawie z 6.12.1996 r., I ACr 853/96, Apel. Warszawa 1997, Nr 3, poz. 23). W orzeczeniu Sądu Najwyższego z 28 listopada 2001 roku (IV CKN 525/00, niepubl.), stwierdzono, że dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka.

Wierzyciel może przy tym wykazywać niewypłacalność dłużnika za pomocą wszelkich dowodów, a zatem nie tylko poprzez przeprowadzenie nieskutecznej egzekucji (wyrok SA w Warszawie z 6 grudnia 1996 r., I ACr 853/96, Apel.-W-wa 1997, nr 3, s. 23). Dodać należy, że w ugruntowanym już orzecznictwie przyjmuje się, że pokrzywdzenie powstaje w każdym przypadku na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje nie tylko niemożność, ale również utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok SN z 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/2000, Biul. SN 2002, nr 5, s. 11, wyrok SN z 14 lutego 2008 r., II CSK 503/07, LEX nr 496375). Ocena w tym zakresie winna zostać dokonana przy uwzględnieniu stanu istniejącego w dacie orzekania.

Istotnym też jest wskazanie, że między niewypłacalnością dłużnika a podjęciem przez niego czynności prawnej musi zachodzić związek przyczynowy, tzn. dokonanie przez dłużnika czynności prawnej jest warunkiem koniecznym powstania lub pogłębienia jego niewypłacalności, co ma negatywne konsekwencje dla wierzyciela. Podkreślić należy, iż oceny tego związku przyczynowego oraz tego czy czynność prawna dłużnika krzywdzi wierzyciela należy dokonać nie według chwili jej dokonania, ale według chwili jej zaskarżenia. Stanowisko takie jest akceptowane zarówno przez doktrynę prawa cywilnego, jak i przez judykaturę (zob. teza 3 do art. 527 k.c. Komentarz do Kodeksu Cywilnego Księgą Trzecią, Zobowiązania Tom I, Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 1996 s. 508; orzeczenie Sądu Najwyższego z 22.03.2001 r., sygn. akt V CKN 280/00, LEX). O ile świadomość pokrzywdzenia musi istnieć w chwili działania czynności prawnej przez dłużnika, o tyle przesłanka niewypłacalności musi istnieć w dacie zaskarżenia czynności prawnej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczności niniejszej sprawy przemawiają za przyjęciem, iż zbycie przez I. M. (1) przedmiotowej nieruchomości ojcu tj. pozwanemu T. M. (1) (osobie trzeciej) skutkowało pokrzywdzeniem wierzyciela jakim jest powód S. B. (1) oraz że pozwany T. M. (1) na skutek tej czynności prawnej uzyskał korzyść majątkową.

Nadto – zdaniem Sądu Okręgowego – między niewypłacalnością dłużnika a podjęciem przez niego przedmiotowej czynności prawnej zachodzi związek przyczynowy.

W realiach niniejszej sprawy Sąd nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że dłużniczka zawierając z pozwanym notarialną umowę darowizny z dnia 19 lipca 2012 r., działała z pełną świadomością pokrzywdzenia powoda, gdyż wyprowadzając ze swojego majątku nieruchomość o wartości ok. 500.000 zł będącą przedmiotem tej umowy, wyzbyła się w ten sposób w istocie jedyne składnika majątkowego, z których wierzyciel mógłby się bez trudu zaspokoić, a co - w wyniku dokonania właśnie tych czynności - stało się niemożliwe. Z całą bowiem pewnością dłużniczka – I. M. (1) wiedziała o ciąży na niej zobowiązaniach wobec powoda z tytułów wykonawczych w postaci: 1) prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Przemyślu z 31 maja 2011r. sygn. V GNc 360/11 w wysokości 2.915,54 zł (należność główna), opatrzonego klauzulą wykonalności z 30 listopada 2011 r., 2) prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 20/12 – w wysokości 54.718,27 zł wraz z należnościami ubocznymi, opatrzonego klauzulą wykonalności z 4 maja 2012 r., 3) prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 21/12 – w wysokości 50.772,80 zł wraz z należnościami ubocznymi opatrzonego klauzulą wykonalności z 4 maja 2012 r.

Dłużniczka w chwili dokonywania spornej czynności umowy darowizny z 19.07.2012 r. z pozwanym miała też świadomość co do wymagalności wierzytelności zasądzonych na rzecz powoda w w/w orzeczeniach. Zasadniczo zatem wymienione okoliczności przesądzają o istnieniu świadomości I. M. (1), co do działania z pokrzywdzeniem wierzyciela – powoda S. B. (1).

W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, iż dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli ma rozeznanie co do tego, że w następstwie dokonanej przezeń czynności ucierpi materialny interes wierzyciela, zazwyczaj poprzez wyzbycie się w całości lub w części majątku nadającego się do egzekucji (por. wyrok SN z 29 maja 2007 r., V CSK 77/07, LEX nr 611455), przy czym do przyjęcia świadomości dłużnika, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c., wystarczy by takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok SA z P. z 12 maja 2005 r., I ACa 1764/04, OSA 2006/3/8).

W toku postępowania powód wykazał, że jego wierzytelności kierowane do dłużniczki nie zostały przez I. M. (1) zaspokojone, albowiem egzekucja okazała się bezskuteczna. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Łowiczu M. C. w trakcie postępowania egzekucyjnego z wniosku powoda ustalił bowiem, że w skład majątku dłużniczki I. M. (1) wchodziły liczne pojazdy osobowe i dostawcze, które w większości zostały przez dłużniczkę I. M. (1) sprzedane przed dokonaniem zajęcia komorniczego. Natomiast egzekucje skierowane do rachunków bankowych i wierzytelności dłużniczki I. M. (1) okazały się bezskuteczne. Postanowieniem z 25.11.2013 r. komornik sądowy umorzył postępowanie KM 1610/12 co do części nieruchomości położonej w obrębie B., gmina N., składającą się działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...) stanowiącą majątek osobisty I. M. (1) z powodu braku kupujących, a powód S. B. (2) nie wystąpił z wnioskiem o jej przejęcie na własność w określonym przez ustawę terminie, a następnie z uwagi na bezskuteczność egzekucji komornik sądowy postanowieniem z dnia 8.03.2016 r. umorzył postępowanie egzekucyjne o sygn. KM 1610/12.

W tym miejscu wskazać należy, że nieruchomości położonej w obrębie B., gmina N., składającą się działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą KW (...) stanowiącą majątek osobisty I. M. (1) jest obciążona hipotekami przymusowymi na rzecz wierzycieli: ZUS i Urzędu Skarbowego w Ł. na łączną kwotę 724.863,28 zł, powód zaś nie ma hipoteki ustanowionej na tej nieruchomości. Według operatu szacunkowego z dnia 4.05.2010 r. wartość szacunkowa tej nieruchomości wynosiła 244.220 zł, zaś powodowi przysługiwały wierzytelności z w/w tytułów wykonawczych na łączną kwotę ponad 156.000 zł, to zaś oznacza, że gdyby powód przejął w trybie art. 984 §1 k.p.c. tę nieruchomość w najkorzystniejszym wariantcie tj. za 2/3 wartości oszacowania czyli 162.813,33 zł, to powodowi przysługiwałaby tylko pozostała część ceny uzyskanej ze sprzedaży tej nieruchomości, jednak powód nie uzyskałby z niej zaspokojenia swoich wierzytelności ponieważ dla tej nieruchomości Sąd Rejonowy w Łowiczu prowadzi księgę wieczystą (...), która jest obciążona hipotekami przymusowymi w łącznej kwocie 724863,28 zł na rzecz ZUS i Urzędu Skarbowego, powód zaś nie posiadał zabezpieczenia hipotecznego na tej nieruchomości. Wierzytelności ZUS i Urzędu Skarbowego zgodnie z art. 1025 §1 k.p.c. należą do kategorii piątej w kolejności zaspokajania, a wierzytelności powoda do kategorii dziewiątej, co oznacza, że powód z tej nieruchomości nie miał żadnych szans uzyskania w najmniejszym stopniu zaspokojenia swoich wierzytelności.

W tych okolicznościach nieruchomość będąca przedmiotem umowy darowizny stanowiła zatem jedyny istotny składnik majątku dłużniczki do którego mogłaby zostać skierowana egzekucja, z której istniała realna możliwość zaspokojenia wierzytelności powoda, albowiem na skutek postawy procesowej pozwanego i jego profesjonalnego pełnomocnika - z przyczyn omówionych szczegółowo we wcześniejszej części uzasadnienia – uznano za udowodnioną wartość tej nieruchomości na kwotę 500.000 zł. W związku z tym dłużniczka powoda stała się niewypłacalny lub przynajmniej stała się niewypłacalna w wyższym stopniu niż było to przed dokonaniem przedmiotowej czynności.

Podkreślić należy, iż w toku n/n postępowania ze skargi pauliańskiej powód uzyskał zabezpieczenie hipoteczne na tej nieruchomości, co oznacza w świetle art. 1025 k.p.c., że jego wierzytelności będą korzystały z pierwszeństwa ustawowego w zaspokojeniu przed wierzytelnościami ZUS i Urzędu Skarbowego, mimo, że także wierzytelności ZUS i Urzędu Skarbowego mają ustanowione hipoteki przymusowe na tej nieruchomości, a zatem każda z zabezpieczonych hipotecznie wierzytelności w/w wierzycieli należy do kategorii piątej. Powyższe wynika z tego, że fakt posiadania

wpisanych hipotek nie wpływa na kolejność zaspokajania wierzytelności należących do różnych kategorii. W przypadku powoda jego wierzytelności ze skargi pauliańskiej należą bowiem do piątej kategorii, podczas gdy wierzytelności ZUS i Urzędu Skarbowego wynikających z nieopłaconych składek i podatków, należą do kategorii siódmej (zob. uchwała SN z 28.05.1993 r., III CZP 67/93, OSNC 1994/1/8).

W niniejszej sprawie zaskarżoną czynnością prawną jest darowizna. A zatem ma zastosowanie art. 529 k.c. wprowadzający domniemanie, zwalniające wierzyciela z udowodnienia, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Stosownie bowiem do art. 529 k.c. jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny, domniemywa się, iż działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny na skutek dokonania darowizny. To domniemanie nie zostało w sprawie wzruszone, wręcz przeciwnie świadomość dłużnika działania z pokrzywdzeniem wierzyciela została w sprawie wykazana.

Przy badaniu przesłanki uznania umowy za bezskuteczną, czyli istnienia wiedzy osoby trzeciej uzyskującej korzyść bądź możliwości przy zachowaniu należytej staranności dowiedzenia się przez taką osobę o tym, że działanie dłużnika zostało podjęte ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, należy rozważyć kwestię, czy strony przedmiotowej umowy darowizny pozostawały w bliskich stosunkach, a w związku z tym, czy w niniejszej sprawie ma zastosowane domniemanie posiadania tejże wiedzy zawarte w art. 527 § 3 k.c. Jedną z subiektywnych przesłanek skargi pauliańskiej, przewidzianych w art. 527 §1 k.c. jest to, że osoba trzecia wprawdzie nie wiedziała o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (in fraudem creditoris), ale przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o takiej intencji dłużnika. Wierzyciel nie jest przy tym ograniczony żadnymi dowodami służącymi ustaleniu stanu faktycznego (zob. Skarga pauliańska, Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika art. 527-534 k.c., Komentarz, Maria Jasińska, C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 63). Zaznaczyć należy, że pojęcie „bliskiego stosunku”, użyte w art. 527 §3 k.c. oznacza nie tyle powiązania rodzinne, co faktyczne więzy uczuciowe, przyjaźń, wdzięczność itp. Ogólnie rzecz ujmując chodzi bowiem o faktyczną bliskość pozwalającą przyjąć, że osoba trzecia mogła znać sytuację majątkową dłużnika i cel jego działań. Pojęcie to obejmuje zatem nie tylko "osoby bliskie", czyli pozostające z dłużnikiem w stosunkach rodzinnych lub podobnych o charakterze osobistym, takich jak narzeczeństwo, czy konkubinaty (zob. np. orzeczenie SN z 11.5.1946 r., C 213/46, OSN(C) 1947, Nr 1, poz. 22; wyrok SA w Gdańsku z 10.1.1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, Nr 2, poz. 6; wyrok SA w Poznaniu z 20.9.1995 r., I ACr 235/95, OSA 1996, Nr 1, poz. 5), a także i takie osoby, które z dłużnikiem łączy bliska znajomość, przyjaźń. Z drugiej strony węzły pokrewieństwa lub powinowactwa nie przesądzają same w sobie o "bliskich stosunkach" (tak SN w wyroku z 10.4.1964 r., III CR 39/64, OSNC 1965, Nr 5, poz. 75). Wynikające z dyspozycji art. 527 § 3 k.c. domniemanie prawne niewątpliwie stanowi istotne ułatwienie dowodowe, przy czym nie można go odczytać inaczej, jak tylko poprzez nakazania przez ustawodawcę przyjęcia, bez konieczności dowodzenia tego przez wierzyciela, że osoba trzecia pozostająca w bliskim stosunku z dłużnikiem wiedziała o istnieniu długu oraz konsekwencjach dokonywanej czynności dla możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela (art. 527 § 2 k.c.).

Dla skutecznego obalenia domniemanie z art. 527 §3 k.c. koniecznym było wykazanie przez pozwanego takich okoliczności faktycznych, na podstawie których można byłoby przyjąć, że istotnie nie wiedział o rzeczywistym zadłużeniu dłużniczki i o skutkach wynikających dla wierzyciela z dokonania kwestionowanej w pozwie czynności prawnej. Powyższe uzasadnione jest tym, że udowodnione zostało, iż pozwany i dłużniczka łączy szczególny charakter stosunków, których istota polega na bliskiej więzi osobistej pomiędzy nimi, co wiąże się z tym, że pozwany jest ojcem dłużniczki i nadal zamieszkuje na tej samej posesji, a zatem pozwany miał możliwość pozyskania szerszej wiedzy na temat sytuacji życiowej dłużniczki, w tym także jej stanu majątkowego, niż miałyby to miejsce w przypadku osoby obcej dłużnikowi, która jedynie okazjonalnie dokonywałaby z nim czynności prawnej. Zaznaczyć należy, że wobec zastrzonych w stosunku do wynikających z art. 527 §1 k.c. przesłanek obrony osoby trzeciej - wymienionej w art. 527 §3 k.c. - zeznania w charakterze świadka członka rodziny pozwanego i dłużniczki A. P. są w istocie jedynymi zaoferowanymi dowodami, w oparciu o które można byłoby oceniać stan świadomości pozwanego. Wobec tego należało zważyć jaką wartość dowodową można przypisać zeznaniom tego świadka. W tym miejscu nie sposób nie zauważyć, że zeznania świadka były spójne, konsekwentne i logiczne w tym zakresie, a wynika z nich, że pozwany nadal mieszka z dłużniczką na tej samej posesji, między nimi są poprawne, normalne relacje ojca z córką, a nadto pozwany znał ze szczegółami

sytuację finansową córki I. M. (1) od wielu lat, przejmował się tym, dzielił się swoimi obawami w związku z zadłużeniem i niewypłacalnością córki z innymi członkami rodziny. W przedmiotowej sprawie możemy mówić o istnieniu stosunku bliskości pomiędzy dłużnikiem I. M. (1) a osobą trzecią tj. pozwanym T. M. (1) w chwili dokonywania zaskarżonej czynności prawnej.

W związku z przyjęciem, że osobę trzecią łączył z dłużnikiem stosunek bliskości w chwili dokonania czynności prawnej krzywdzącej dla wierzycieli, nie jest wymagane dowodzenie przez wierzyciela, że pozwany wiedział lub mógł się dowiedzieć o świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela (domniemanie wynikające z art. 527 § 3 k.c.). Jednakże w rozpoznawanej sprawie wobec zawarcia umowy darowizny zastosowanie znajdzie przepis art. 528 k.c. zgodnie z treścią którego jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Korzyścią majątkową bezpłatną w rozumieniu art. 528 k.c. jest korzyść uzyskana w wyniku darowizny oraz w wyniku innego przysporzenia, jeżeli osoba, która dokonała przysporzenia nie otrzymała w zamian korzyści majątkowej stanowiącej jego ekwiwalent. Skoro więc pozwany T. M. (1) wskutek czynności prawnej dłużniczki I. M. (1) otrzymał korzyść majątkową bezpłatnie, to wierzyciel może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną, chociażby pozwany nie wiedział i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mógł się dowiedzieć, że jego córka I. M. (1) działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela – powoda S. B. (1). Dodatkowo wskazać należy, iż pozwany w chwili zawarcia przedmiotowej umowy darowizny znał sytuację materialną dłużniczki i zdawał sobie sprawę z faktu istnienia niezapłaconych należności na rzecz powoda w związku z prowadzoną przez dłużniczkę działalnością gospodarczą. Powyższe zdaniem Sądu w sposób niewątpliwy wynika z zeznań świadka A. P., która wprost zeznała, że pozwany żalił jej się i zwierzał ze swoich obaw, że z uwagi na poważne problemy finansowe jego córki może utracić majątek na skutek skierowania do niego egzekucji.

Pozwany nie zwolnił się od zadośćuczynienia roszczeniu zaspakajając powoda ani też nie wskazał mu wystarczającego do zaspokojenia mienia dłużnika stosownie do treści art. 533 k.c. Zgodnie z treścią tego przepisu osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. Zwolnienie osoby trzeciej od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności dłużnika za bezskuteczną może nastąpić zarówno w toku procesu, jak i w toku egzekucji.

Zaspokojenie wierzyciela w rozumieniu powołanego przepisu art. 533 k.c., która to sytuacja w omawianej sprawie nie występuje, ma miejsce wówczas, gdy osoba trzecia spełni świadczenie o wartości odpowiadającej uzyskanej przez nią korzyści majątkowej. Z kolei zwolnienie się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela przez wskazanie mienia dłużnika, na co powołuje się pozwany, będzie skuteczne tylko wtedy, gdy wartość wskazanego mienia odpowiada wartości uzyskanej przez osobę trzecią korzyści majątkowej i gdy mienie to może rzeczywiście służyć zaspokojeniu wierzyciela. Nie może to być zatem mienie nie podlegające egzekucji (art. 829-833 KPC) - (M. Sychowicz w Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom 1 pod red. G. Bieńka str.698). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 16 marca 2006 r., III CSK 8/06 wskazał, że w art. 533 in fine chodzi o wskazanie takiego mienia dłużnika, co do którego można - z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością - przyjąć, że pozwoli na zaspokojenie wierzyciela. Nie chodzi więc o samą możliwość prowadzenia egzekucji, której rezultat może okazać się w praktyce wątpliwy, lecz o uzyskanie przez wierzyciela realnego zaspokojenia. Skoro bowiem samo wskazanie mienia dłużnika może, na równi z zaspokojeniem wierzyciela, prowadzić do zwolnienia osoby trzeciej od zadośćuczynienia jego roszczeniu, musi to być mienie realnie służące zaspokojeniu. Pogląd ten Sąd rozpoznający sprawę w pełni akceptuje.

Przenosząc powyższe uwagi na stan faktyczny rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że brak było podstaw do przyjęcia, iż pozwany istotnie wskazał majątek dłużniczki I. M. (1) z którego można - z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością - przyjąć, że pozwoli na zaspokojenie wierzyciela, tj. powoda.

W toku postępowania powód wykazał, że wskazywana przez pozwanego nieruchomość I. M. (1) we wsi D. dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach prowadzi księgę wieczystą (...), obciążona jest hipotekami na rzecz ZUS i Urzędu Skarbowego w łącznej wysokości 682.215,02 zł, a zatem również i z tej nieruchomości powód nie miałby szans uzyskać zaspokojenia swoich wierzytelności. Sąd miał na uwadze, że prócz w/w pozwany nie wykazał żadnego innego majątku I. M. (1), z której powód mógłby uzyskać zaspokojenie, co wprost przyznał w piśmie procesowym z 8.04.2014 r. /k. 199-200/. Fakt braku majątku dłużniczki, w tym dochodów i wierzytelności do których powód mógłby skierować egzekucję potwierdza także wynik postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowy w Łowiczu o sygn. KM 1610/12.

Reasumując - w tych okolicznościach Sąd przyjął, że zostały spełnione przesłanki skargi pauliańskiej z art. 527 § 1 k.c., a pozwany nie obalił przewidzianego w art. 527 § 3 k.c. domniemania i nie wykazał, że nie miał świadomości co do dokonania przez I. M. (1) kwestionowanych czynności z pokrzywdzeniem powoda.

Wierzytelność, co do której wierzyciel domaga się ochrony powinna być przez niego skonkretyzowana i precyzyjnie pod względem wysokości oznaczona. Uwzględniając bowiem powództwo na podstawie art. 527 k.c. Sąd powinien określić wierzytelność zarówno pod względem podmiotowym jak i przedmiotowym.

Sentencja wyroku uwzględniającego skargę paulińską powinna więc określać osobę wierzyciela, wierzytelność, ze względu na którą uznaje się czynność prawną dłużnika za bezskuteczną w stosunku do danego wierzyciela, czynność prawną, która w całości lub w części zostaje uznana za bezskuteczną (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 12.02.1970r. III CRN 546/69 OSNC 1970/10/192 oraz w uchwale z 11.10.1995r. III CZP 139/95 OSNC 1996/1/17).

Powód domaga się ochrony ze względu na wierzytelności przysługujące mu względem I. M. (1) z następujących tytułów wykonawczych: 1) prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Przemyślu z 31 maja 2011r. sygn. V GNc 360/11 w wysokości 2.915,54 zł (należność główna), opatrzonego klauzulą wykonalności z 30 listopada 2011 r., 2/ prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 20/12 – w wysokości 54.718,27 zł wraz z należnościami ubocznymi, opatrzonego klauzulą wykonalności z 4 maja 2012 r., 3/ prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Skierniewicach z 21 marca 2012r. sygn. V GC 21/12 – w wysokości 50.772,80 zł wraz z należnościami ubocznymi opatrzonego klauzulą wykonalności z 4 maja 2012 r.

Bezspornie przysługują powodowi względem I. M. (1) wymagalne wierzytelności na podstawie wyżej wskazanych tytułów wykonawczych, które nie zostały uiszczone przez dłużniczkę. Mając na uwadze powyższe Sąd uznał przedmiotową umowę darowizny z 19 lipca 2012 roku za bezskuteczną wobec powoda ze względu na przysługujące powodowi wierzytelności wobec dłużniczki I. M. (1) w kwotach wynikających z tych tytułów.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.018 złotych tytułem ich zwrotu. Na zasądzoną kwotę składa się : kwota 7801 złotych uiszczona tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 7200 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem I instancji określona na podstawie przepisu ustalone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.), kwota 17 złotych tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

W pkt 3 sentencji wyroku Sąd nakazał zwrócić powodowi ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 1200 zł, orzekając na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, j.t. ze zm.). Zgodnie z tym przepisem, Sąd z urzędu zwraca stronie różnicę między opłatą pobraną od strony a opłatą należną. Ponieważ powód uiścił zaliczkę na wynagrodzenie biegłego w wysokości 1 200,00 zł, należało zwrócić niewykorzystaną zaliczkę.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.